

BACHELOR-/ FORDYPNINGSSOPPGAVE

Veiledning og innovasjon

Utarbeidet av:

Siv Aakre

Studium:

Rådgivning 2

Innlevert:

Vår 2013



Innholdsliste

1.0 Formål.....	1
1.1 Temavalg.....	1
1.2 Bakgrunn for temavalg	2
1.3 Problemstilling	4
1.4 Min Bakgrunn	4
2.0 Faglig innhold og teori angående veiledning.	4
2.1 Veiledning som prosess	6
2.2 Veiledningssamtalen	6
2.3 Styringsinstans i undersøkelsen	9
3.0 Metode	9
3.1 Spørreundersøkelsen.....	10
3.2 Fordeler og ulemper med kvantitative metoder	11
3.3 Feilkilder	12
3.4 Skjemastruktur og design	12
4.0 Analyse	12
4.1 Respondentene	13
4.2 På hvilke områder er behovet for veiledningstjenesten størst.....	13
4.3 Motorikk og ergoterapi	14
4.4 Samspill	14
4.5 Foreldresamarbeid	15
4.6 Veiledning innen lek	15
4.7 veiledning innen fag og tjeneste områder.....	16
4.8 Veiledning innen personal og barnehage.	16
4.9 Veiledning innen merkantile oppgaver som rapportering og søknader.....	16
5.0 Rapport	17
Språk.....	17
Adferd.....	18
Motorikk og ergoterapi	18
Samspill	19
Foreldresamarbeid	19
Lek	20
Veiledning innen personal og barnehage.....	20
Merkantile oppgaver som rapporter og søknader	21
6.0 Konklusjon	21
Vedlegg:	22
Litteraturliste	23

1.0 Formål

Formålet med problemstillingen er todelt. Først er det å utvikle tilbudet fra Fagteamet i Bodø til barnehagene i kommunen slik at telefonveiledningen kan forbedres. Deretter å avdekke hvilket behov som er for veiledning til barnehagene. Metoden vil være kvantitativ, og de kommunale barnehagene i Bodø vil få muligheten til å delta i en undersøkelse som blir tilsendt. De private barnehagene som er knyttet til fagteamet med at de har spesialpedagoger fra fagteamet vil og få tilsendt skjema. I etterkant av undersøkelsen vil tilbudet og behovet for telefonveiledning bli vurdert.

1.1 Temavalg

Ved fagteamet har vi sett at det er et stort behov for veiledning ved saker som ikke er blitt oppmeldt til PPT eller til fagteamet. Ofte kan det være praktiske saker, som hva som skal skje før et barn er oppmeldt til utredning, altså i tiltakstiden, og gjennom utredningstiden. Det er og en del spørsmål angående enkeltbarns adferd, og det er både allmennpedagogiske og spesialpedagogiske spørsmål. Mange av disse spørsmålene kommer i forbindelse med andre saker, eller i forbifarten når spesialpedagogene er inne i barnehagen. Det var særlig avdelingsledere, pedagoger og assistenter som henvendte seg til fagteamet. Dette da det er særlig dem vi jobber sammen med, og har mest kontakt med.

For å få hjelp fra fagtjenesten skal det vedlegges dokumentasjon på tiltaksplaner, tillatelse fra foresatte, informasjon om metodikk som er utprøvd og beskrivelse av problemene i form av en rapport. Dette skal ligge ved oppmeldingen og skal både fungere som en oversikt over problematikken. Dette er og en sikkerhet for barnet og foresatte. Det gjør at foresatte er med på oppmeldingen og kan ha oversikt over hva som skjer med barna og ikke minst hvem som får informasjon om dem. Personvernet blir ivaretatt og foresatte skriver under en samtykkeerklæring hvor de selv gir tillatelse om informasjon og til hvem.

Tidligere kunne barnehagene melde behov om veiledning på generell grunnlag, og uten å spesifisere hvem det gjaldt, noe som ikke lengre er mulig, og som heller ikke er ønskelig da det skal være reelle og konkrete behov som meldes. Selv om det utgjør mer tid til planlegging gjør dagens system at rettsikkerheten er blitt sterkere. Dette betyr at spesialpedagogene ikke

skal uttale seg om eller observere barn i en spesiell hensikt uten at foresatte har gitt tillatelse til det. Foresatte skal være informert om hva som skjer med barna i barnehagen, og det skal være samarbeid om dette mellom barnehagen og foresatte.

For å gi et tilbud som kunne ta en del av henvendelsene som kom utenom den ordinære veiledningen, opprettet fagteamet et lavterskeltilbud om veiledning, og høsten 2011 startet telefonveiledning hver torsdag mellom 0900 og 1100. Telefontjeneste som er tilgjengelig en dag hver uke kan benyttes anonymt. Resultatet ble ikke helt som forventet. Det har vært få henvendelser, og flertallet av de som tar kontakt er styrere, mens årsaken til at vi opprettet denne tjenesten først og fremst var at avdelingsledere og pedagoger/assistenter som tok uformell kontakt med spesialpedagogene.

Grunnen til dette kan være at brukerne ikke har fått kunnskap om hvordan de skal benytte seg av tjenesten, og at mange ikke vet om den da informasjonen om tjenesten gikk på mail til styrerne. Ved å gjøre denne undersøkelsen blir tjenesten mer kjent blant alle barnehageansatte, og for fagteamet kan det være mulig å skape en fagutvikling på egen arbeidsplass slik at tilbudet om spesialpedagogisk telefonveiledning blir bedre og mer tilgjengelig. Undersøkelsen vil og forsøke å avdekke hvilke behov det er for veiledning blant barnehagene. Dette kan gi en mulighet til å forbedre tjenesten fra vår side da vi vil få oversikt over de behov som er, og på hvilke områder.

1.2 Bakgrunn for temavalg

Jeg jobber ved fagteamet i Bodø, og en del av jobben er å være telefonrådgiver en dag i uken. Det er ingen andre som har denne funksjonen, så jeg har en god oversikt over brukere. De fleste som tar kontakt er styrere, og problematikken er som oftest i forhold til deres arbeid.

Fagteamet i Bodø består av 7 spesialpedagoger, 1 ergoterapeut, 1 musikkterapeut, 5 logopeder, og I tillegg er det to kommunepsykologer og 4 ansatte I PPT 0-6. Arbeidsfeltet er å veilede pedagoger som jobber med barn med spesielle behov og forebygging. I Bodø har vi et av landets høyeste tilmelding til BUP i forhold til størrelsen av kommunen. I 2012 var det over 400 nye tilmeldinger, og det er ofte på råd fra fagteam og PPT at disse blir henvist til lege for videre henvisning. Det er viktig at både barnehager og fagteam jobber sammen for å

forebygge og samarbeid med barnehager og foresatte. I tillegg er Spesialpedagogisk Senter (ssn) med spesifikk kunnskap om Syn, hørsel, Downs Syndrom og Handikappede barn planlagt nedlagt fra i år, og brukere herfra skal da inn på andre områder, noe som ikke er helt avklart ennå. SSN tar imidlertid ikke nye brukere, og dette gjør presset på fagteamet enda større.

Kommunen har hatt satsning på forebyggende arbeid og språkstimulering med bl.a. et program som kalles STRAKS, og i tillegg er mange innen fagteamet og SSN aktivt utøvere og veiledere innen Irene Johnsons Modell «Karlstads modellen». Den ble opprinnelig laget for barn med Downs syndrom, men blir ofte brukt til barn som trenger språkstimulering. Innen teamet er det og fem ansatte som jevnlig holder kurs i tegn til tale, som støtte for språkutvikling.

Ved noen av barnehagene I Bodø har de ansatt spesialpedagogisk personal, men ingen har en egen spesialpedagog som jobber som veileder. For å få spesialpedagogisk hjelp fra fagteamet må man søke, og man må vedlegge dokumentasjon på at allmennpedagogiske tiltak er bruk og evaluering av dette. Hjelpen man får er da veiledning til pedagogene, enten enkeltpersoner eller gruppe. De fleste sakene er på enkeltbarn, og det er relativt få som søker hjelp til systemarbeid. Man kan og søke om ekstra ressurser. Disse skal brukes til barngruppen og ikke til arbeid med barn med spesielle behov. Ekstra resurs skal avlaste fast personal slik at disse får frigjort til og kan jobbe med disse barna og til veiledning, både innen sitt eget kollegiale og til å få veiledning fra spesialpedagog. I tillegg er det en del tid som går til møter og planlegging, og dette er en del av det de får ressursene til.

Når en spesialpedagog kommer inn i barnehagen skal vedkommende definere bruken av veiledning i en veilednings kontrakt, og man skal begrense veiledningen til de barna det er søkt om veiledning på. Dette sikrer at man ikke begår overtramp med å gi råd og veiledning til barn og situasjoner som ikke er meldt opp på juridisk riktig vis.

Vår erfaring er at barnehagepersonell ofte tar opp spørsmål angående andre barn som ikke er tilmeldt eller forhold som ligger under andre områder i arbeidsfeltet. Dette gjelder i særdeleshet adferd hos barn, og de som ber om hjelp er som regel avdelingsledere eller førskolelærerne.

Det skjer at det blir diskusjoner mellom de ansatte i barnehagen og spesialpedagogen da de ansatte i barnehagene som mener at man kan få en uttalelse iallfall. Når jeg nå har valgt dette temaet, er det med dette som utgangspunktet.

1.3 Problemstilling

Kan telefonveiledningen fra fagteamet i Bodø forbedres slik at flere brukere vil benytte seg av tilbudet og hvilke behov for veiledning har barnehagene.

1.4 Min Bakgrunn

Min arbeidsdag består av å være veileder og spesialpedagog for pedagoger, foresatte og å delta i faglige og tverrfaglige grupper. I tillegg er jeg rådgiver ved fagteamet og har fast telefon tid hver torsdag med tilbud til barnehageansatte. Jeg er utdannet førskolelærer, så lærer, spesialpedagog og tar nå master ved universitetet og rådgivning ved Høgskolen i Bodø. Jeg har jobbet med barn siden 1985 og har vært kommunalt ansatt like lenge. Siden januar 2013 har jeg vært utlånt til PPT 0-6, men har fortsatt telefonveiledning og har to barnehager som jeg har funksjonen spesialpedagog og veileder i.

2.0 Faglig innhold og teori angående veiledning.

Det faglige innholdet i telefonveiledning ble definert ved oppstart av tjenesten. Det ble diskutert i fagteamet hvilke områder som skulle gis veiledning på og hvordan. Utfordringen ble å definere hvilket område veiledning skulle være og hvordan den skulle gis. Det å finne et godt skille mellom veiledning og rådgivning ble også viktig, da målet var å fremme kompetanse hos vei-søker, og sikre kvalitet på veiledning. I tillegg skulle det være et lavterskeltilbud, og av en slik art at alle ansatte i barnehagen skulle kunne henvende seg hit. Anonymiseringen av tjenesten ble og diskutert slik at alle som deltar i veiledningen er bevisst i holdningen til dette.

Rådgivnings- og veilednings felt er stort og kan strekkes seg mellom terapi til instruksjon.

Petersen og Løkke (2004)¹ har en inndeling i to hovedgrupper: Terapitradisjon og Håndverkstradisjon. Mellom disse er det en sone kalles handlings-refleksjon. Vi valgte å se på handlings-refleksjon som metode innen veiledningstilbudet, hvorpå målet er at den som søker veiledning får en faglig fungert samtale, og som anonymt kan ta kontakt med fagpersoner i et uformelt forum. Dette vil bli beskrevet nærmere lengre ut i rapporten.

Definisjon på handlings-refleksjon:

”- Veiledning tar primært sikte på å klargjøre for den som blir veiledet vedkommende eget valg av praksis – og grunnlaget for dette valget – etter å ha fått hjelp til å tenke igjennom hva som taler for og imot valget og holdbarheten i disse argumentene/verdistandpunktene. Deretter drives praksis ut fra den veiledetes forståelse og overbevisning..” (Handal og Lauvås:2000:54)

Dette står i motsetning fra den mest brukte rådgivnings metode på fagteamet, som kan defineres etter Lassens bok om rådgivning(Lassen:2002:26). Hun definerer rådgivning som en prosess mellom mennesker med klart definerte mål for prosessen, hvorav i vårt tilfelle er enten definert i en pedagogisk rapport eller i en sakkyndig vurdering:

Rådgivning er en kommunikativ prosess mellom to eller flere mennesker hvor samspillet er definert i klare rammer med hensyn til forholdets karakter, dets innhold og tidsbegrensning. Målet råd-søker(e) arbeider mot er den styrende faktor i rådgivningsprosessen. Arbeidet for å nå målet blir rådgivningsprosessen. Å nå mål og delmål blir resultatet av selve rådgivningen.

(Lassen: Rådgivning, U-forlaget 2002:26)

Ut fra dette fant vi at det er handlings-refleksjon som er det som faller naturlig i en anonymisert veiledning over telefon fra fagteamet.

¹Pettersen, Roar C og Løkke Jon A,2004, Veiledning i praksis, grunnleggende ferdigheter, Universitetsforlaget

2.1 Veiledning som prosess

Et sentralt mål for rådgivning er å fremme menneskers psykiske helse og læring potensiale.(Seligman 2011²) Pedagogenes metoder og evner for å innhente veiledning er avgjørende for hvordan barnehagedagen blir tilrettelagt for barna som trenger spesialpedagogisk hjelp. For den som veileder er det viktig å lytte og finne frem til behovene som er tilstede, ikke å handle for dem eller å ta over problemstillingene deres. Ofte handler det om å få oversikt over situasjoner slik at pedagogen kan ta beslutninger ut fra et helhetlig bilde.

2.2 Veiledningssamtalen

Ved veiledning over telefon er det noen forhold som vanskeliggjør veiledningen, som mangel på det visuelle, at man ikke har mulighet for å se kroppsspråk eller oppnå øyekontakt med den man veileder. Dette har vi tatt høyde for med at vi klassifiserer telefonveiledningen som lavterskeltilbud, slik at det ikke oppmuntres til å ta opp tunge og vanskelige saker her. Fordelen er at vei-søker kan være anonym, det føres ikke referat over sakene annet enn områderegistrering. Dette gjør at den som ønsker veiledning kan lettere spørre uten å føle at man utleverer seg selv offentlig, hverken personlig eller faglig. Erfaringer fra tjenesten har likevel vist at noen av sakene som tas opp er av en slik art at varsomhet og arbeidserfaring er viktig for den som utfører tjenesten.

I disse sakene har enkelte av brukerne uttalt at det har vært vanskelig å finne et forum å ta opp slike saker og at de derfor har ringt veiledningstjenesten siden den er anonym. Dette kan være angående veiledning av kollegaer eller uenighet faglig. Barnehagene i Bodø er forholdsvis små, med få avdelinger, og ofte blir kollegaforhold til vennskap eller så tett at faglig veiledning kan være vanskelig. Man kan bli veldig godt kjent med foresatte til barna, og treffe dem utenom arbeidstid både privat eller på andre arenaer som fotballtreninger eller butikken. Det kan derfor være enkelte saker som man vil forsikre seg om at man har handlet rett, eller å få snakket om tiltak og hvordan man skal formulere disse slik at de blir gjennomførbare.

²Seligman, M(2011): Flourish, London: Nicholas, Brealey Publishing

En kilde til teori og forberedelser for slike samtaler kan være for eksempel boka «vanskelige samtaler pågår» av John Andersen, som blant annet sier at det man kan gjøre er å forholde oss til samtalepartnerne våre på en måte som gir dem mulighet til forandring. (Andersen: 2002:7)

Han sier videre at:

..samtalen gir dem muligheten til å se på sin egen situasjon med nye øyne, og dermed muligheten til å skape nye meninger.

Under en hver veiledningssamtale setter man sin profesjonelle kunnskap og verdi frem. En blir kanskje utfordret på hva man kan, og ikke minst på egne meninger. Veilederen skal sette seg inn i den situasjonen som blir beskrevet, og holde målet med samtalen i fokus. Det er likevel ikke mulig å ikke bli berørt av disse samtalene som har med menneskelige forhold å gjøre. Uansett hvilke teknikker og metoder en bruker, er det selve hensikten med samtalen at man kommer i kontakt med den andre parten og slik kan komme frem til hva som er meningen med samtalen (Andersen 2002:9). Det setter krav til å begrense seg selv samtidig som man deler av seg og sin erfaring på en måte som ikke overskygger den andre parten i samtalen. Man må kunne reflektere over den andres situasjon:

«en vanskelig samtale uten personlig berørthet og uten følelser er en upersonlig samtale der deltakerne ikke kommer ordentlig i kontakt med hverandre.»

(Andersen:2002:8)

Det er viktig å skille mellom dette personlige og det å hente frem det som er sin egen kvalifikasjon, og ikke minst på det en må innhente andres profesjon på. Det kan være spørsmål som går ut over ens fagfelt, eller det kan være lenge siden man har jobbet med akkurat den problematikken.

Fordelen med å jobbe i fagteamet er stort da en kan hente inn andres meninger raskt og videreformidle dette til andre. Dette kan være f.eks. spørsmål som går på logopedisk hjelp til gane-plate, hvor det er fornuftig å få bekreftelse fra en logoped selv om man har tidligere erfaringer innen feltet, men ser sine egne begrensninger.

Kompetansen består av både faglig kunnskap, teoretisk kunnskap og forståelse. Den består imidlertid også av en personlig dimensjon, og det er den som er

bærebjelken. Uten den personlige dimensjonen er man ikke kompetent, uansett teknikk. Omvendt er man heller ikke profesjonelt kompetent uten å ha kunnskap, uten å ha kjennskap til egne grenser. (Andersen 2002:11)

Det å få en god kontakt med en man ikke ser, innebærer at den profesjonelle skjønner hvordan den andre opplever situasjonen og temaet for samtalen.

Det å kunne forstå den andre, og kunne akseptere vedkommende meninger og opplevelser selv om vi selv oppfatter tingene annerledes, er en forutsetning for en nærværende kontakt. En skjerpet oppmerksomhet gjør det lettere å være personlig nærværende i samtalen. Det å anstrenge seg for å leve seg inn i de andre personene oppleves nesten alltid som et uttrykk for interesse og respekt. de opplevelsene som framstår som diffuse og forvirrende for samtalepartneren kan ofte inneholde mye energi og mange muligheter til å skape klarhet og forandring. De sammen mulighetene frambyr ikke de intellektuelle konstruksjonene og forklaringene som vi av tradisjon fokuserer så mye på.

Andersen, 2002:32

I veiledningen forsøker vi å respektere samtalepartnerens rett til å være forskjellig fra en selv. Det er viktig at vi klarer å holde våre egne erfaringer adskilt, samtidig som man bruker dem til å veilede de behov og klargjøre situasjonen som vei-søker framlegger.

Selv om jeg her har satt mest fokus på vanskelige samtaler gjelder dette og for de samtalen som dreier seg om formaliteter og merkantile prosesser som det veiledes på. Det kan være at de som søker veiledning har lært seg opprinnelig forskjellige rutiner, som til oppmelding og rapportskrivning, og disse endrer seg jevnlig. Da er målet å vise de gjeldende rutiner på en lettfattelig måte, og være punktvis og nøyaktig, og kunne gjeldende lover og regler både de statlige og de kommunale rutiner.

Uansett om samtalen dreier seg om merkantile forhold eller menneskelige forhold, er det viktig at veiledningen foregår med respekt for den som søker veiledning. Man må forsøke å tilby en samtale istedenfor å fortelle andre hva de skal gjøre. Det å holde igjen sin egen versjon av problemløsningen og heller forsøke å tydeliggjøre situasjonen og høre hva behovene er hos den andre, kan være vanskelig. Det er viktig å være respektfull overfor andres behov, det er de som har tatt kontakt og som eier problematikken i det som blir sagt.

2.3 Styringsinstans i undersøkelsen

Fagteamet er underlagt Oppvekstavdelingen og er min styringsinstans. Styringsinstansen vil ha tilgang på informasjon og vurderingsresultater som kan utgjøre deler av grunnlaget for å foreta beslutninger. Vurderingene av prosjekter blir gjort på grunnlag av behov, effektivitet og økonomi. Hvis resultatet av undersøkelsen gir mulighet til mer effektiv veiledning og derav mer økonomisk og tidsbesparelse for fagteamet og barnehagene, er det mulig å gjøre flere endringer eller fortsette med prosjektet. Et annet resultat kan være at det ikke lenger er behov for tilbudet, og det kan føre til at det kan komme krav om f.eks. å tilrettelegge en mer rasjonell drift eller andre metoder for veiledning som en følge av dette. Det å vurdere sitt eget arbeidssted åpner opp både for å bli kritisert og vurdert på en annen måte enn hvis man ser saken utenfra. Resultatene kan påvirke mitt arbeid både positivt og negativt.

3.0 Metode

For å finne den metoden som jeg mente ville gi best svar på problemstillingen, analyserte jeg den med fokus på todelingen som går både på hvordan en kan forbedre telefontjenesten, og på å finne ut hvilket behov barnehagene har for veiledning. Jeg ønsket å nå hele populasjonen, og valgte derfor en kvantitativ metode som gir mulighet til mange respondenter.

Datainnsamlingsmetode ble spørreskjema. Først lagde jeg en pilot undersøkelse på tilfeldig valgte personer som jobber innen pedagogiske yrker. Jeg sendte det ut til 28 respondenter og fikk svar fra 27. Her ba jeg dem om å se på spørreskjemaets utforming, spørsmålene, innholdet, relevans, og muligheten for å besvare spørsmålene ut fra de valgmulighetene de hadde.(Johnsen:2006:126)³.

Deretter laget jeg en brukerundersøkelse som ble sendt ut til styrere i kommunale barnehager og til de private barnehagene som allerede mottar hjelp fra fagteamet med spesialpedagoger. Den ble sendt ut i brevform fordi vi har et godt internsystem og i følgebrevet oppfordret vi til at alle i barnehagene kunne svare. Resultatene ble lagt inn i et dataprogram (survey-xact) etterhvert som de kom inn.

³Fugleseth K og Skogen K (red.) 2006 Desing og Metode, J.W.Cappelens forlag as, OSLO

3.1 Spørreundersøkelsen

I undersøkelsen har jeg forsøkt å stille spørsmålene på en slik måte at de er lette å forstå, og at de gir muligheten til å bety det samme for alle respondentene. Spørsmålene blir et måleinstrument for å finne nivåforskjeller ved variablene som jeg ønsker å måle. Jeg satte den opp mot to måleenheter, reliabilitet og validitet(Holand:2006:47)⁴ Det første ved å formulere undersøkelsen slik at den kan gjentas av andre (reliabilitet). Her kom særlig formuleringen av spørsmålene inn, med å lage dem slik at de var tidsuavhengig og person-uavhengig. Deretter om spørsmålene kunne gjelde for hele barnehagegruppen, og at de gir svar på problemstillingen(validitet).

Pilotundersøkelsen ga respons på spørsmålsstillingen, slik at det ble tydelig å kunne luke ut spørsmål som ikke var relevante for undersøkelse. Selv om det er fristende, er det ikke noe poeng i å ta med spørsmål som gir svar som ikke skal brukes. Dette gjelder f.eks. Alder, som kunne vært interessant, men som ikke har betydning for denne problemstilling. Spørsmålene er forsøkt stilt på en slik måte at de oppfattes på en ikke truende måte, slik at respondentene kunne svare uten å være redd for represalie, samtidig som man kan svare sant. Når det gjelder utformingen av enkelt spørsmål er det brukt forslag oppsett fra Halvorsen (Halvorsen:1999)⁵.

Bakgrunnsvariablene ble stilt først, da det er disse i hovedsak vil bli brukt til analysen senere. I denne identifikasjon som stilling og om barnehagen er kommunal eller privat.(Holand:2006:136). Det er viktig å se hvilke yrkesgruppe det er som svarer, da det er usikkert hvor kjent tjenesten er for andre enn styrerne. Det skal være minimal risiko for gjenkjenning, og opplysningene behandles fortrolig og skal være anonymisering ved offentliggjøring.

Deretter så jeg etter hvilket målenivå variablene har, er de en eller flerdimensjonale, og å kartlegge holdnings-, sosiologiske og handlings variabler(Holand:2006:140-141). Det er forsøkt å unngå generelle og hypotetiske spørsmål og svaralternativene skal være samstemt med spørsmålene. Spørsmålene bør være endimensjonale og ikke ledende, og så korte og presise som mulig samtidig som de skal være meningsbærende og forståes likt av alle respondentene(Holand:2006:141).

⁴Fugleseth K og Skogen K (red.) 2006 Desing og Metode, J.W.Cappelens forlag as, OSLO

⁵Hallvorsen G. 1999 Spørreskjemametodikk etter kokebokmetoden. Ad Notam Gyldendal, OSLO

Spørsmålene stilles på en måte som er bestemt på forhånd og det skal etterstrebes at det er liten sjanse for misforståelse. Alle som er med i undersøkelsen fikk de samme spørsmålene og de samme svaralternativene. Jeg har undersøkt hva som tidligere er blitt gjort av lignende undersøkelser, og sett om det er informasjon som jeg kunne bruke. For å få flest mulig respondenter er det viktig med et attraktivt oppsett og hvor aktuelt det er for de som skal svare. Jo mere det har tilknytting til respondentene, jo mer sannsynlig er det at de svarer (Holand:2006:143). Omfanget av spørsmålene må være konkret knyttet til problemstillingen og samtidig ikke være større enn at respondentene vil ta seg tid til å svare.

3.2 Fordeler og ulemper med kvantitative metoder

Ulempen med denne metoden er at man kan komme til å betrakte respondentene som en isolert sosial enhet, som et medlem i en sosial gruppe og ikke som et enkeltmenneske med egne selvstendige og rasjonelle tanker og erfaringer(Haraldsen:1999)⁶. Faktoren er berettiget, man plukker ut individer fra samme yrkesgruppe og stiller endimensjonale spørsmålene uten variasjoner etter personlighet, utdanning og erfaring.

Fordelen er at hvert svar teller like mye uansett bakgrunn og plass i den sosiale gruppen som man undersøker. Mange av de feilkilder som man ellers måtte vurdere er utelukket her, som personlige opplevelser av respondenten, kulissene, sosiale roller i intervjuet og videre. Den personlige kontakten er ikke tilstede, slik at man ikke påvirker respondenten annet enn ved måten spørreskjemaet er utviklet(Befring2007). Ved kvantitative undersøkelser når man og frem til en større gruppe, noe som gjør at undersøkelsen kan omfatte mange yrkesgrupper og gi et mangfoldig bilde av det man ønsker å finne svar på.⁷

I kvantitative undersøkelser må man være forsiktig slik at man ikke får strategiske svar. Disse kan bli gitt ut fra at enkelte velger å svare usant, eller gi svar som de mener kan være fordelaktig for dem eller sosialt akseptabelt for den gruppen de tilhører. For å forhindre dette er det viktig at respondenten vet at opplysningene blir anonymisert, og at undersøkelsen vil i ferdig tilstand ikke være mulig å kjenne igjen respondentene. De vil og ha mulighet til å trekke tilbake sine opplysninger innen oppgaven er levert, hvis de av forskjellige grunner skulle ønske de. Det vil derfor være mindre muligheter for strategiske svar og opplysningene vil bli valid i forhold til å teste problemstilling.⁸

⁶Hallvorsen G. 1999 Spørreskjemametodikk etter kokebokmetoden. Ad Notam Gyldendal

⁷ Befring, Edvard (2007): *Forskningsmetode med etikk og statistikk*. Oslo: Det Norske Samlaget

⁸ Tilgjengelig på <http://www.etikk.no/en/FBIB/Introduksjon/Metoder-og-tilnarminger/Kvantitativ-metode/>.

3.3 Feilkilder

Holand (2006;133)⁹ viser til flere mulige feilkilder som utvelgelse av respondenter og frafall, selve skjemaet, opplegget for innsamling og behandlingen av dataene etterpå.

Det bør være minst 50 prosent deltakelse for å få valide resultater. Mellom 60 – 70 % regnes som tilfredsstillende. Dette kan være en faktor man og bør se på i denne sammenheng. Det kan være at de ikke har interesse for å delta, passive, det kan virke tidkrevende, eller de kan være aktivt nektende, og gi uttrykk for det med å ikke delta.

3.4 Skjemastruktur og design

Rekkefølgen av spørsmålene er ikke tilfeldig (Holand:2009:142)¹⁰. Den starter med innledende spørsmål om barnehagen. Deretter om strukturen av veiledningen og tilslutt hva og hvordan respondentene ønsker veiledning. Strukturen ut fra en oppbygging hvor det går fra upersonlig til personlig. Spørsmålet om utdanningsnivå hadde jeg først i begynnelsen av skjemaet, men flyttet det til siste delen ettersom det kan være et sårt punkt for mange og kan påvirke svar på andre spørsmål. Designet på spørreskjemaet er enkelt, det er med minst mulig objekter, som detaljer på skjemaet, slik at det gir inntrykk av å være enkelt og lettfattelig.

4.0 Analyse

Responser på undersøkelsen var stor i forhold til tilbakemeldinger. Av 40 utsendte skjema ble 36 besvart. For å analysere resultatene er det brukt deskriptiv statistikk. Deskriptiv statistikk kan være og er i dette tilfelle:

«Deskriptiv statistikk omfatter prinsipp, metoder og teknikker som gir oversikt ved å få fram hovedstrukturen i eit tallmateriale»

(Befring 2002:175).

[Lastet 24.May 2013].

⁹Fuglestad K og Skogen K (red.) 2006 Masteroppgaven i pedagogikk og spesialpedagogikk.J.W.Cappelens forlag as, OSLO

¹⁰Fuglestad K og Skogen K (red.) 2006 Masteroppgaven i pedagogikk og spesialpedagogikk.J.W.Cappelens forlag as, OSLO

Det vil si at jeg bruker tallmateriale til å beskrive informasjonen som er funnet utvalget. Per Møller Sørensen beskriver metoden slik:

det deskriptive statistiske verktøyet inndeles etter hvilken type variabel det skal brukes på: den informasjonens om vi samler inn kan registreres som en enkel kategorisering, også kallet nominalnivå, eller den kan registreres i form av en enkel rangering, også kalt ordinal nivå, og endelig kan den måles på en metrisk skala, også kalt intervall eller forholdstallnivå. De aller mest vanlige statistiske målene er det som brukes til å beskrive hvordan en enkelt variabel fordeler seg, multivariat fordeling.. En slik beskrivelse kan inndeles i flere nivå, og på det mest primitive målenivået – nominalnivået – er fordelings tyngdepunkt simpelthen å utpeke den kategorien det er flest av. (Møller 2006:186).

Jeg har valgt ut et nominalnivå, og ser etter hvordan dette fordeler seg på de forskjellige spørsmålene, og tar det som målenivå (Befring 2002,kap.XIII) for analysen av materialet som er samlet inn.

4.1 Respondentene

Av de som svarte var 61 % styrere. Fordelingen eller var 17 % ped.ledere, 19 % assistenter og 3 % definerte seg som «annet».78 % andel var ansatte i kommunale barnehager, og 8 % hadde benyttet seg av veiledningstjenesten tidligere.

Dette stemmer med det bildet som fagteamet har om at styrere ville være de som gav mest respons, da det er de som mottar mailer og som distribuerer mailene videre. De har mest kunnskap om veiledningstjenesten og det var derfor forventet at det ville være flest styrere som responderte. Det var ingen som definerte seg selv som pedagoger, eller så var det ingen pedagoger som svarte. Dette kan og tyde på at de som er utdannet pedagoger er avdelingsledere, og at det ikke er ansatt så mange pedagoger i andre stillinger i barnehagen. En ting som støtter dette er at den største gruppen utenom styrere som har respondert er assistenter.

4.2 På hvilke områder er behovet for veiledningstjenesten størst

Respondentene ønsket mest veiledning innen atferd med 84 % på enkeltsaker og 66% på systemsaker. Det var forventet at atferd skulle få det resultatet, da sett i sammenheng med det store tildelingstallet til barn som var tilmeldt til barn og ungdomspsykiatrien (BUP). Det er ikke foretatt analyser eller forsket på hvorfor det er så høye tall i Bodø. Når det gjelder adferd er det viktig med et tett og samkjørt samarbeid mellom de ansatte i barnehagen og foresatte for å få et godt resultat. Adferds-veiledning går mange ganger på hvordan de voksne reagerer i forhold til barnet, og at reaksjonen blir lik på så mange arenaer som mulig. I fagteamet har vi i det siste året hatt flere systemsaker for adferds-veiledning og dette har vist seg å være en metode som har fått mye positiv tilbakemeldinger i de sakene som det er blitt brukt.

På språk var det 88 % på enkeltsaker og 62% på systemsaker. At språk slo så stort ut er uventet, da det har vært stor satsning på språkstimulering og forebygging i kommunen, og fortsatt er det et område som står sterkt. Alle barnehager har utfylling av STRAKS skjema (ett skjema som fylles ut hvert år på hvert enkelt barn, og som deler inn områder i språkutviklingen grafisk og kan leses ut hvilke områder en bør satse på hvis det er behov for dette for det enkelte barn) og det har vært et av kommunens hovedsatsingsområde i mange år. Det er tilbud om logoped både til barnehage og til skole, og man får dette tilbudet ved søknader uten at det må gå gjennom PPT. Det har vært få henvendelser til telefonveiledningen om språk. I perioden som har gått siden august har det kun vært en, og da angående stamming.

4.3 Motorikk og ergoterapi

Det var 56 % som ønsket veiledning ang Motorikk og ergoterapi, noe som er svært interessant da dette er områder som sjeldent etterspørres om opplæring og veiledning i. Det har heller ikke vært forespørsel etter dette innen telefon veiledningstjenesten, og fagteamet hadde tidligere en ergoterapeut i 100 % stilling som nå i april 2013 gikk stillingen ned til 60 % pga nedgang i søknader om hjelp til dette. Det er i dag ikke ventetid på ergoterapeut.

4.4 Samspill

På enkeltsaker er det 25 % som ønsker mer samspill for området barn/barn og på systemsaker hele 59 %. Det kan da se ut som om at arbeidet med barnegruppen samlet er vanskeligere å gjøre enn arbeid en til en. Gruppedynamikk kan være vanskelig å få til å fungere, og her er det mange faktorer som spiller inn, som ledelse, enighet mellom kollegaer, kunnskap om barn, felles regler, og miljø. Mange av de henvisningene vi får til telefonveiledning går akkurat på det med samspill mellom de voksne, mens de henvisningene vi får til fagteamet nesten bare går på samspill barn/barn. Det var og 25 % som ønsket mer veiledning innen barn/voksne i enkeltsaker, og 48 % på samme området i systemsaker. Innen dette området får man nesten aldri henvisninger som går direkte på barn/voksen til fagteamet.

4.5 Foreldresamarbeid

Hele 41 % svarte at de ønsket mer veiledning når det gjelder foreldresamarbeid på enkeltsaker. Dette er interessant da dette er et av de områdene som har vært mye etterspurt i telefonveiledningen. Det kan da være at dette er et generelt ønske om mer veiledning til samarbeid med foresatte utenom det som gis i dag. Den mest brukte metoden i dag fra oss er PMTO (veiledning til foresatte om grensesetting og samspill). BUP gir også veiledning innen dette, og vi samarbeider om fordelingen av dette til foresatte. Undersøkelsen viser at det er ønske om veiledning til å samarbeide foresatte og barnehage.

Mange av de sakene som har kommet innen dette gjennom telefontjenesten har gått på hvordan man får foresatte til å samarbeide innen tiltak for barn med spesielle behov. Innen systemarbeid var det bare 24 %, noe som tyder på et klart skille mellom det å forholde seg til foresatte i oppmeldte saker, og det å forholde seg til foresatte generelt i hverdagen. Likevel er det prosentvis mange som ønsker veiledning innen dette, og det er viktig å tenke videre på årsaken da den ikke fremgår av undersøkelsen.

4.6 Veiledning innen lek

Innen enkeltsaker er det kun 3 % som ønsker veiledning ang lek. Dette gir et bilde av at dette er et område respondentene føler seg forholdsvis trygge på, og innen telefonveiledning har det ikke vært forespørsel om dette. I veiledningen har vi derimot vært tydelige på å veilede innen

dette området, da det er barnas naturlige opplæringsområde og derfor veldig viktig for utviklingen. Innen systemsaker er det 17 % som ønsker veiledning, og her er det igjen et veiledningsområde som tjenesten vektlegger.

4.7 veiledning innen fag og tjeneste områder.

29 % ønsket veiledning fra telefontjenesten om kollegaveiledning. Dette stemmer med inntrykket generelt, at det er et ønske om en felles forståelse innen arbeidsfeltet. Veiledningen innen dette området dekker ofte praktiske likeledes som pedagogiske metodikk, og mange ganger går det på å gi tilbakemelding eller bekreftelse på hva de selv har sagt eller gjort. Dette er imidlertid ikke nok til at det blir fremdrift i arbeidet, og ser man det i sammenheng med kompetanseheving bør det vurderes flere metoder og kanskje strategisk arbeid innen dette. Et annet område er pedagogisk ledere som føler at de ofte er alene om å utføre tjenester i barnehagen som går på barn med spesielle behov, og som ofte blir ansvarliggjort for hele avdelingens ansvar over for disse.

4.8 Veiledning innen personal og barnehage.

76 % ønsker å få mer kompetanse og utvikling i jobben. Dette er meget positivt, og bør følges opp på alle måter som man kan. 5 % vil ha veiledning innen gruppestørrelse, noe som kan være vanskelig både for bemanning av avdelingene og ut fra hva barna har behov for, her da særlig barn med vedtak som krever at de er i små grupper. 33 % vil ha mer veiledning innen samspillet mellom de voksne, her faglig område. Dette er og et område som man kjenner igjen fra telefonveiledningen. Dette er et styringsproblem, og bør være et av de områdene kommunen setter vekt på.

4.9 Veiledning innen merkantile oppgaver som rapportering og søknader.

45 % ønsker veiledning til oppmelding til PPT. Dette er et stort tall, og det er her helt klare skjemaer som ligger til grunn for selve oppmeldingen. Her er det likevel et område som dekker mange sider, da barnehagen må dokumentere følgende; forebyggende arbeid, allmennpedagogiske tiltak, tiltaksplaner over minimum en måned, tester utført av kvalifiserte

pedagoger, skjemaer som skal følges som STRAKS, og andre tester. De må skrive pedagogisk rapport, og ha foresattes underskrift og tillatelse. Det skal og dokumenteres allmennpedagogiske tiltak som er gjort i barnehagene. Dette gjør at rettsikkerheten til foresatte og ikke minst for barna blir ivaretatt på en konkret og dokumentert måte.

25 % ønsker hjelp til søknader om logopedhjelp, også her må en dokumentere tiltaksplaner og at en har utført språkstimulering i barnehagen. I begge tilfellene må man ha med tiltaksplaner, og her er det 55 % som ønsker veiledning for å lage disse. Dette kan komme av at det først i 2013 ble et krav fra kommunen om dokumentasjon i form av disse. Det foregår nå en rekke kursing i forhold til tiltaksplaner, og det er jobbet aktivt med spesialpedagogene som er ute i barnehagene om hvordan disse skal veiledes i. Resultatene fra denne undersøkelsen ville kanskje derfor ha blitt annerledes hvis den ble foretatt på nytt til høsten på dette området.

Det er 45 % som ønsker hjelp til halvårs vurdering og til hvordan man skriver en pedagogisk rapport. Dette er områder hvor telefontjenesten ikke har hatt forespørsel om veiledning i, men som er et område fagteamet tilbyr hjelp i. I barnehagen er det pedagoger som lager disse, men det er styrere som godkjenner dem før de blir videresendt til kommunen. Det er 30 % som ønsker hjelp til observasjons-skjema. Dette har nok sammenheng med det forholdsvis store antall som ønsket hjelp til tiltaksplaner, og som tyder på at observasjoner og planlegging for å ta observasjoner ikke blir vektlagt nok eller satt av nok tid til utføring av.

5.0 Rapport

Å forbedre en tjeneste kan være vanskelig. Brukergruppen er de samme som mottar tjenesten fra andre instanser som helsetjeneste, BUP, SSN eller andre profesjoner. Responsen på undersøkelsen var stor, det var 87,5 % som svarte, og det var langt over forventet. Den største gruppen som svarte var styrere. Det var likevel 39 % som innehar andre roller som besvarte, og det var uventet, men positivt. Når en ser på bruken av tjenesten viser denne at det er mulig å anta at kjennskap til tjenesten har vært mangelfull før undersøkelsen, da det i ettertid har vært økt mengde telefoner. Flere av de som ringer inn forteller at de har blitt klar over tjenesten på grunn av undersøkelsen.

Språk

Resultatet viser at det er størst behov for veiledning innen adferd og språk. Dette gjelder både innen enkeltsaker og systemsaker. Det har vært satset sterkt på språk og språkstimulering i kommunen. Fagteamet gir i stor grad veiledning på enkeltsaker innen språksaker, og det er 5 logopedstillinger i teamet. I tillegg har det vært stor satsning på «Karlstad-modellen» som oftest blir utført i en-til-en veilednings-situasjon. I mange saker er det viktig og nødvendig med en til en opplæring, men kanskje bør man i tillegg vurdere andre metoder for veiledning innen språk, og forsøke å få bredere veiledning inn i barnehagene. Innen språk har barnehagene hatt systemarbeid innad i barnehagene med vekt på førskolearbeid og de har alle førskolegrupper. Det kan være en mulighet at man gir veiledning innen dette arbeidsfeltet siden barnehagene etterspør mer hjelp innen faget. Det kan og være at språkstimuleringen kan bli fokusert mer på enn det er i dag. Om fagteamet er de som skal gi denne veiledningen eller om det bør være kompetanseheving av andre er diskuterbart, men generelt skal allmenpedagogiske tiltak ikke gis fra teamet. Uansett er det viktig at man finner årsaken til at det er så stort behov for veiledning innen språks.

Adferd

Når det gjelder atferd kan en kanskje tenke annerledes i hvordan veiledningen gis. Kanskje vil det være mer effektivt å gi alle på en avdeling veiledning i stedet for bare til de som direkte jobber med barnet. Dette har vært forsøkt i enkelte barnehager, men kan være vanskelig for barnehagene å organisere. Det bør likevel tenkes over, da sluttresultatet kan være en felles forståelse og kompetanseheving for hele gruppen. Det kan igjen føre til at behovet for veiledning utenom det som er innvilget kan reduseres, og veiledningen blir mer effektiv.

Motorikk og ergoterapi

At det var så mange som ønsket veiledning innen motorikk og ergoterapi var overraskende i det at kunnskapen om bemanningen på fagteamet skal være godt kjent blant styrere. Fagteamet dekker i dag opp alle søknader om dette, men det er ikke mulig å lese ut av undersøkelsen hvorfor. I tillegg har Bodø kommune fysioterapeuter som dekker barnehagenes opplærings og trenings-utførelser, og som kommer ukentlig innom barnehager hvis det er behov for dette. Det er også tilbud fra Barne-rehabiliteringen ved Nordland sentralsykehus

som har to stillinger for ergoterapeuter til barnehagene. Det er derfor et område hvor vi må forsøke å se om vi kan finne svar på hvorfor behovet blir uttrykt større enn det faktiske søknadsmassen er.

Samspill

Innen systemsaker var samsillet mellom barna som utpekte seg i undersøkelsen. Men også innen området barn og voksne, og foreldresamarbeid var det høye tall. Det viser et behov for veiledning innen samspill generelt og dette er et område som spesielt vil ha nytte av systemarbeid, men som det relativt sjeldent kommer opp i forhold til henvisningene som kommer til fagteamet. Det kan være at oppmelding skjemaene ikke dekker dette området godt nok, slik at det heller kommer opp som problem i pedagogiske rapporter på enkeltsaker istedenfor.

Kanskje kan en del av problematikken være at det hele tiden kommer nye problemstillinger da samfunnet utvikles så fort at det er vanskelig å finne holdepunkter bakover. Bare en slik ting som Internett, kommunikasjon og teknologi har endret hverdagen til barna og det som er unikt for de voksne blir dagligdags for barna i barnehagen. Det kan være at splittet mellom hjem og barnehage blir for stor, og at man ikke makter å binde de to områdene godt nok sammen. Det at det sjeldent eller aldri kommer henvisninger på samsillet mellom de voksne i barnehagen og barnegruppen, kan være at temaet er sårbart. Her er det de voksnes ansvar, og det kan være konfliktfylt å ta opp dette.

Foreldresamarbeid

Foreldresamarbeid er et område som spesielt i enkeltsaker kan være vanskelig. Mange ganger er det slik at barnehagen ønsker å sette i gang tiltak, mens foresatte mener at dette er unødvendig og kan vente til senere. Barn oppfører seg forskjellig i ulike arenaer, og mange ganger ønsker ikke foresatte å se problematikken. De foresatte kan være av en annen generasjon enn de som jobber i barnehagen, det kan være en forskjell i hva man forventer at personalet skal yte i tjenester og uklare grensesetting mellom de som yter og de som kjøper tjenesten som en barnehage er. Dette kan gi ulik forventning og skape et område som kan være problematisk. Hvis foresatte er involvert i barnehagens hverdag kan det være lettere å jobbe i lag. Hvis en bare leverer barna og hender dem, blir det et område som er ukjent og det

kan være vanskelig å produsere et samarbeid som har god progresjon.

Lek

Det at 17 % ønsker veiledning innen lek i systemsaker, er noe som samsvarer det fagteamet har registrert i sin utøvende tjeneste. Leken blir ofte avbrudd på grunn av pedagogisk aktiviteter, eller daglige, klokke-satte rutiner i barnehagen. Det kan være et vanskelig tema å ta opp innen barnehagen, da personalet ofte har etablert rutiner og vaner som kan være problematisk å endre på, særlig hvis en kommer utenfra personalgruppen. Hvis en får felles veiledning og presisering på leken vil det være lettere å endre på dette hvis det er nødvendig. Det som er viktig å se i denne sammenheng er at det kun er 3 % som ønsker veiledning i lek innen enkeltsaker. All opplæring og treningen til barna i denne gruppen skal være lekpreget og gi god motivasjon for videre utvikling og motivasjon for dette. I telefonveiledningen som omhandler adferd, anbefales alltid lek som motivering for endring i adferd. Dette kan være gjennom lekegrupper ledet av voksne, for å lære tur-taking og det å samhandle, eller treningsutførelser som er leke-aktivisert.

Veiledning innen personal og barnehage

Samspill og kollegaveiledning er et område som naturlig hører sammen og er behovet for det ene er det ikke usedvanlig at det og er behov for det andre. Samspill er vanskelig, og det kreves øvelse fra alle parter. Hvilke forventninger partene har til hverandre er med på å skape vansker. En klar og tydelig profil fra ledelse og hvilken pedagogikk barnehagene er bygd på kan virke forebyggende på dette. I barnehagene kan det være positivt med en sterk markering av hva barnehagen står for. Dette kan gjøre at de som søker stillinger kan være motivert fra første dag til å gjøre den jobben som er tydelig markedsført av barnehagen. Foresatte vil også ha lettere for å kunne velge ut hvilken barnehage de ønsker barna skal gå på.

Siden samfunnet stadig er i endring er det viktig for barnehageansatte å være oppdaterte og holde tritt med samfunnet utenfor barnehagen. Hvis barnehagen blir en øy uten forbindelse med samfunnet, kan dette skape frustrasjon både hos personalet og ikke minst hos barna som opplever store forskjeller i mellom heim og barnehage. En god politikk for videreutdanning og kompetanseutvikling er viktig. Dette kan gi styrene en klarere metode for å veilede de ansatte. Et godt samspill mellom de voksne gir et godt miljø for barna.

Merkantile oppgaver som rapporter og søknader

Det er behov for mer skolering innen merkantile oppgaver, og her er det i særdeleshet styrere som sitter med ansvaret for at disse blir gjennomført overfor sine eiere. Det er likevel avdelingsledere som må utføre og skrive disse. Det har vært en del kursing i hvordan man skal gjennomføre og skrive rapporter, og senest uke 18, 2013, ble det fra kommunen lagt ut nye versjoner av skjemaer til dette bruk. Hvorvidt dette resulterer i en bedre forståelse og at det blir lettere enn tidligere er det ikke mulig å se med så kort erfaringstid på dette.

For å nå brukergruppen av dette er det viktig å kurse både styrere og avdelingsledere, slik at de får en felles forståelse av hvordan det gjøres. Fagteamet har i mange tilfeller tilbudt barnehagene denne hjelpen, særlig når det gjelder rapporter og tiltaksplaner. I hovedsak er dette et område som kommunen som arbeidsgiver kan gi opplæring i.

6.0 Konklusjon

Denne undersøkelsen viser at det er et stort behov for veiledning og rådgivning i barnehagene i Bodø. Telefonveiledningen var lite brukt, men det har endret seg etter undersøkelsen.

Fortsatt er det få brukere, men den personlige kontakten med spesialpedagogene gjør det kanskje lettere å stille spørsmålene til dem, og det å ringe kan virke for avslørende og det kan være vanskelig å finne tid til å ta kontakt. Her må og fagteamet være konkrete og følge de retningslinjene og reglene som er satt for å beskytte barn og foresatte, og heller å henvise til fagteamet med oppmelding eller telefontjenesten for besvarelse av spørsmål. Utgangspunktet for å opprette telefontjenesten var å ta av presset på spesialpedagogene som var ute i barnehagene og for å sikre at barn og foresatte fikk det personvernet de har krav på.

Telefonveiledningen kan markedsføres mer aktivt, og med adresse til hele barnehagepersonalet. Det kan gis forslag til spørsmål slik at lavterskel tilbudet blir godt kjent, og at det blir lettere å ta kontakt. Det kan og markedsføres med tilbud om besøk i barnehager for de som ønsker det, i forbindelse med merkantilt arbeid. Det kan da gis en generell opplysning om rutiner og skjemaer.

Som resultat av undersøkelsen og som svar på problematikken hvor formålet var å utvikle tilbudet fra fagteamet slik at telefontjenesten kan forbedres, mener jeg at den kan forbedres hvis veiledningen ellers i tjenesten blir utvidet.

Fagteamet gir veiledning til pedagogisk personal i forbindelse med enkeltbarn, og i noen få tilfeller til systemsaker. Evalueringen av undersøkelsen viser at ut fra tallene og fra områder som barnehagene selv peker ut, at en større satsning på systemsaker og veiledning innen grupper i barnehagen kan gi bedre resultater og dekke mer av behovet for veiledning. Et moment å ta videre er at det kan være mer effektivt å satse mer direkte til de som daglig er med barna, og det bør tilrettelegges mer for systemarbeid til forebygging.

Vedlegg:

1. Spørreskjema

Nettsider: <http://www.etikkom.no/en/FBIB/Introduksjon/Metoder-og-tilnarminger/Kvantitativ-metode/>. [Lastet 24.May 2013].

Litteraturliste

Befring, E. 2002, Forskningsmetode, etikk og statistikk. Det Norske Samlaget, Oslo

Fugleseth K og Skogen K (red.) 2006 Design og Metode Masteroppgaven i pedagogikk og spesialpedagogikk J.W.Cappelens forlag as, OSLO

Hallvorsen G. 1999 Spørreskjemametodikk etter kokebokmetoden. Ad Notam Gyldendal, OSLO

Handal og Lauvås: Veiledning og praktisk yrkesteori, Cappelen 2000

Lassen: Rådgivning, U-forlaget OSLO

Pettersen, Roar C og Løkke Jon A,2004, Veiledning i praksis, grunnleggende ferdigheter, Universitetsforlaget

Bøkene som er pensum;

Aasen, T. M. og Amundsen, O : [Innovasjon som kollektiv prestasjon](#). - Oslo : Gyldendal akademisk, 2011. ISBN 978-82-05-40955-2 (h.) Kap. 3, 4, 5, 6, 7, 8

Dalland, O. : [Metode og oppgaveskriving for studenter](#). - 5. utg. - Oslo : Gyldendal akademisk, 2012. ISBN 978-82-05-42398-5 Kap. 3, 5 og 6

Johnsen, H. C. G., Halvorsen, A. og Repstad, P. (red.) :[Å forske blant sine egne](#) : universitet og region - nærhet og uavhengighet . Kristiansand : Høyskoleforl., 2009. ISBN 978-82-7634-815-6 (h.)
s. 109-129, 196-207, 248-283

Johansen, A. :[Samtalens tynne tråd](#) : skriveerfaringer. - [Oslo] : Spartacus, c2003.

ISBN 82-430-0249-9 (ib.) s. 6-103

Sunnevåg, A-K og Andersen, P. G:[Utviklingsarbeid og endringsprosesser](#). - Oslo :

Gyldendal akademisk, 2012. - 44 s. : fig. (Dette vet vi om) "Redigert av Thomas Nordahl og Ole Hansen"

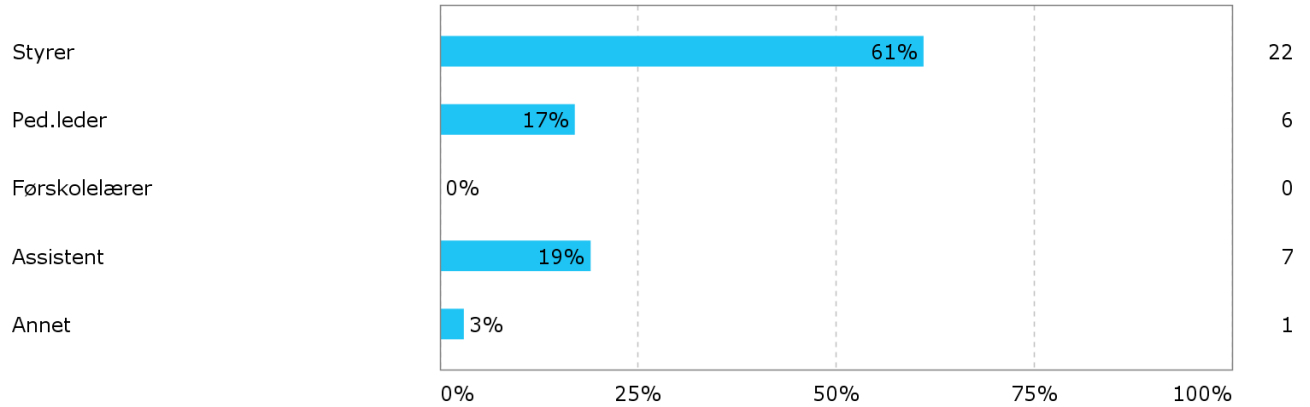
ISBN 978-82-05-42314-5 (h.)

Selingman, M(2011): Flourish, London: Nicholas, Brealey Publishing

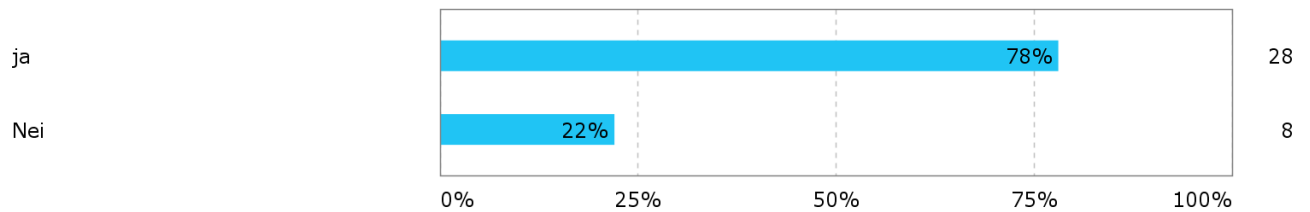
Vedlegg 1

Rightclick to update

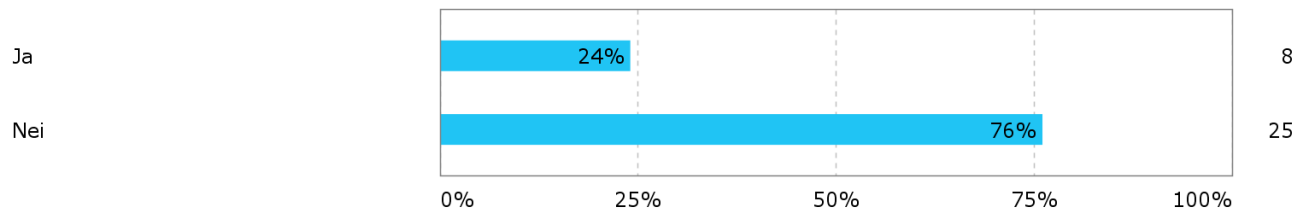
Hva er din stilling i barnehagen?



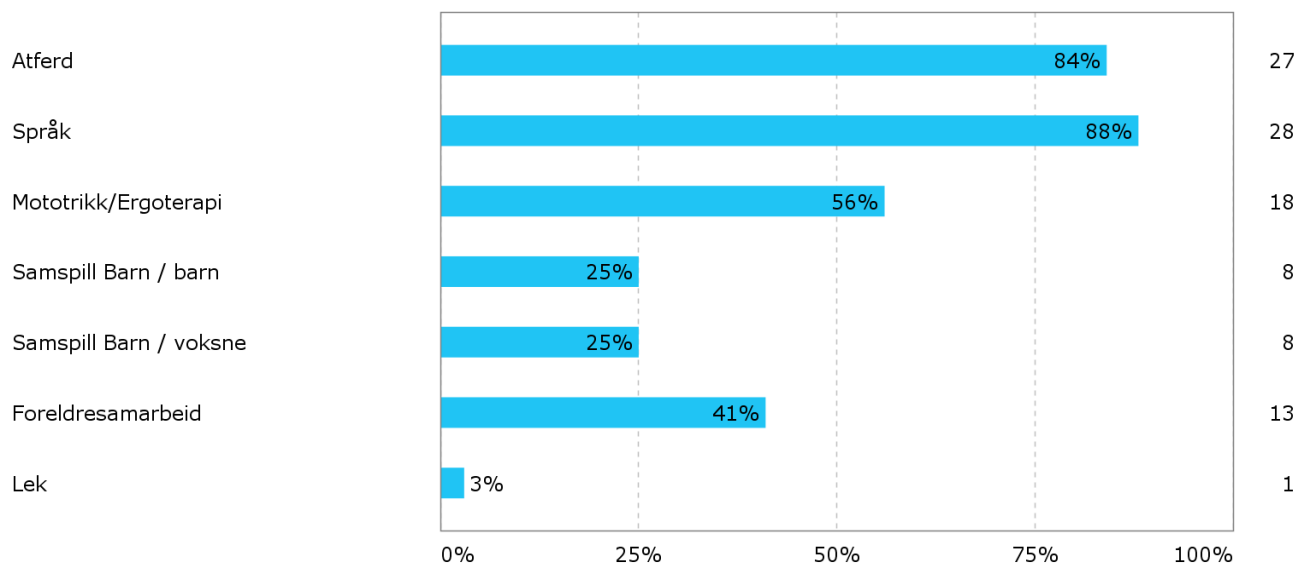
Er barnehagen kommunal?



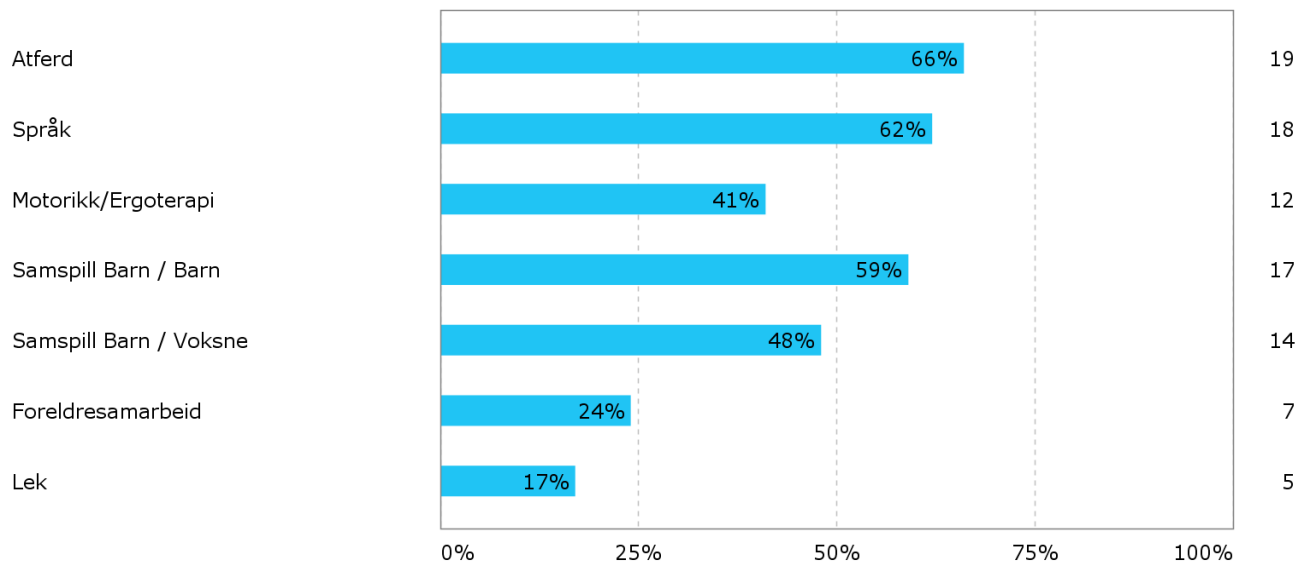
Har du benyttet deg av veiledningstjenesten tidligere?



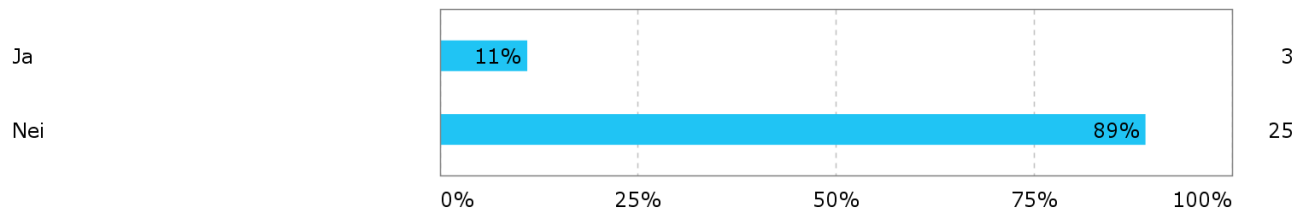
På hvilke områder tror du at du vil ha bruk for veiledning innen tjenesten innen enkeltsaker?



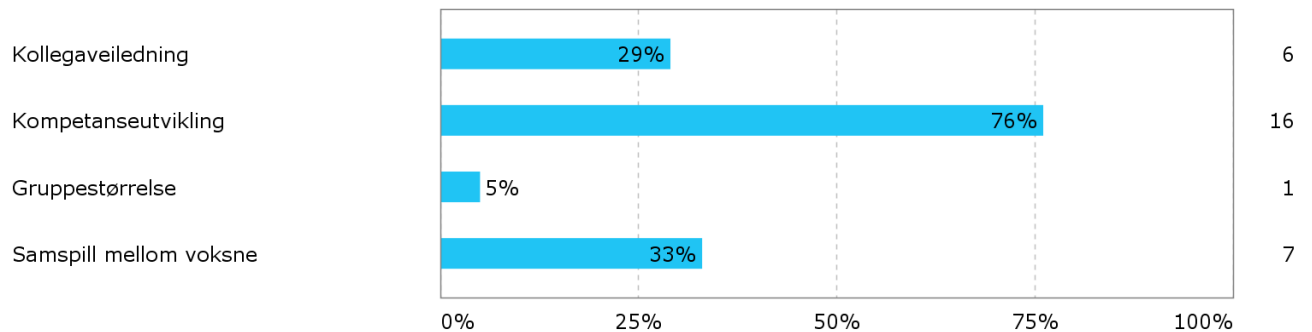
På hvilke områder tror du at du vil ha bruk for tjenesten innen systemsaker?



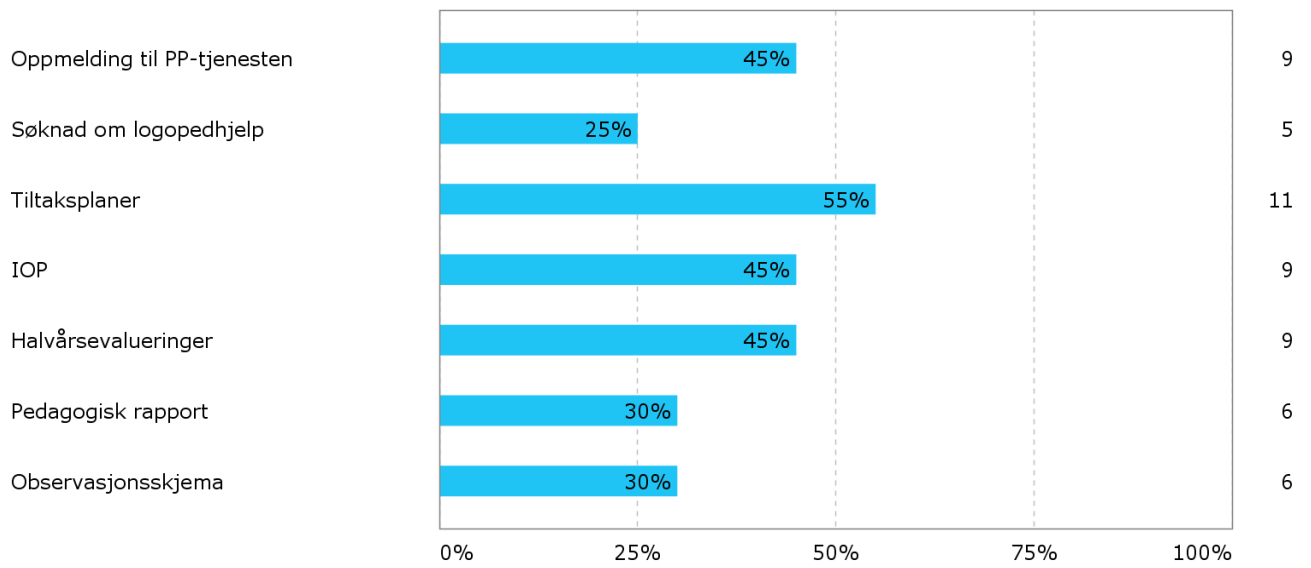
Er det andre områder du kan tenke deg veiledning innen?



Ønsker du veiledning innen områdene:



Ønsker du veiledning innen områdene:



Samlet status

